
De Geschiedenis van Onze Werkplaats, de A.:L.:De Waag

Br.: Erik Teughels met technische ondersteuning van Br.: Luc Wouters

A.:L.: De Waag, G.: O.: B.: , O.: Turnhout

Bouwstuk opgeleverd bij de
A.:L.: De Waag op de 5de dag van de 3de maand AL 6023

De vrijmetselaarsloge De Waag dankt haar ontstaan aan enkele ondernemende broeders van de Antwerpse loge Les Élèves de Thémis die in 1974 het initiatief namen om het licht van de vrijmetselarij ook in de Kempen te doen schijnen.

Na het lange bureaucratisch proces dat gepaard gaat met het oprichten der kolommen, moest het echte werk eerst beginnen.

Er werd dan ook naarstig gezocht naar een geschikte locatie die dienst kon doen als tempelgebouw. Eens een gebouw aangekocht moest dit dan weer grondig worden verbouwd. Bovendien moesten ook de nodige fondsen worden gevonden, waarvoor allerhande socio-culturele activiteiten werden georganiseerd. Al de problemen die dit alles onvermijdelijk met zich meebracht werden door de maçonnieke broederlijkheid overwonnen.

Inleiding

De Vrijmetselarij, als kosmopolitische en progressieve instelling, heeft tot doel het zoeken naar waarheid en de vervolmaking van de mensheid. Zij steunt op de vrijheid en de verdraagzaamheid en formuleert, noch beroept zich op, welk danig dogma ook. Zij vormt een orde van eerlijke vrouwen en mannen die verbonden door gevoelens van vrijheid die in gelijkheid en broederlijkheid, individueel en gemeenschappelijk ijveren voor de sociale vooruitgang en die de weldadigheid in haar breedst zin beoefenen.

Figuur 1: Obediënties als bestuurlijke organisaties van de vrijmetselaarsloges

U bent heden middag aanwezig in de A.:L.: De Waag in het O.: Turnhout

Loges en Obediënties

Het woord Loge dekt drie betekenissen, begrippen en werkelijkheden:

1. de vrijmetselaars in vergadering;
2. de vergaderplaats van vrijmetselaars;
3. de organiserende vereniging van vrijmetselaars.

De individuele loges zijn meestal verenigd in gemeenschappelijke bestuurlijke organisaties obediënties genoemd (zie Figuur 1). De Waag is toegetroten tot het *Grootoosten van België* (GOB), de oudste en één van de vijf zogenaamde liberale ordes van België.

Figuur 2: De Londense pub *The Goose and Gridiron* waar de eerste vrijmetselaars vergaderden

Met de vier andere liberale ordes heeft het GOB zich verbonden via een akkoord dat de wellevendheid t.o.v elkaar regelt: bezoekrecht, samenwerking, delen van gebouwen. Op het bestuurlijke vlak en wat de regeling van gemeenschappelijke regels betreffende werking en inhoud hebben:

- Het GOB dat zich, sinds kort, richt op het aanvaarden van de beide seksen;
- *Le Droit Humain*, dat zowel vrouwelijke en mannelijke leden aanvaard;
- De *Grootloge van België*, die in principe nog steeds alleen mannelijke leden aanvaard maar vrij ruim het bezoekrecht van vrouwelijke vrijmetselaars respecteert;
- De *Vrouwengrootloge van België*, die in principe nog steeds alleen vrouwelijke leden aanvaard maar vrij ruim het bezoekrecht van mannelijke vrijmetselaars respecteert;
- *Lithos* confederatie van Loges.

De volledige autonomie van de loges wordt echter bewaard, wat door de individuele loges ook zelf sterk wordt benadrukt.

De *Reguliere Grootloge van België* leeft vrij afgescheiden van de andere hogergenoemde obediënties. Zij willen zeer zuiver in de leer zijn en zich volledig richten naar de instructies van de verenigde *Grootloge van Engeland*, onder meer: de verplichting te geloven in een gereleveerde godheid en gebruik van het Boek van die relevatie, lees Bijbel, Koran, enz.

De politiek, invloedrijke en in achterkamer beslissende "Loge", door de antimacoonnieke middens en

Figuur 3: De loge *Liberté Chérie* werd tijdens WOII in het concentratiekamp van Esterwegen opgericht

bepaalde media geschapen, bestaat dus niet of uiterst weinig.

De Tempel

Jullie bevinden zich op dit ogenblik samen met ons in onze tempel. Onze tempel onderscheidt zich van tempels en gebedshuizen bestemd voor de godsdienst. Zij hebben alleen het sacrale gemeen: een afzonderende ruimte die verschilt van een profane vergaderplaats. Een oord van rust, vrede en harmonie.

In principe kan dergelijke ruimte overal worden construeerd. De metselaars van de vier loges van Londen en Westminster, die de moderne speculatieve maçonnerie hebben opgestart vergaderden gewoonlijk in de bierhuizen "De Gans en het Braadspit", "De Kroon", "De Appelaar" en "De Roemer en Druiven" (zie Figuur 2 voor "De Gans en het Braadspit")

Wijzelf hebben een paar jaar geleden de Winterzonnewende gevierd in een beetje afgezonderde bosrijke omgeving.

Maar, in tijden van nood, kunnen geïnspireerde broeders op de meest onverwachte plaatsen, een ruimte creëren om hun arbeid te bestendigen. Zij die het maçonniek museum te Brussel hebben bezocht, zullen zich de A. L. *Liberté Chérie* herinneren, die tijdens WOII opgericht werd in een barak van de concentratie te Esterhagen. Met medewerking van hun religieuze vrienden medegevangenen die de wacht hielden tijdens hun vergaderingen (zie Figuur 3)

Maar uiteraard zoeken wij, in de regel, een veilig gebouw waar wij in rust onze werkzaamheden kunnen vervullen en een eigen broederlijke sfeer creëren.

Van middag hebben jullie ons in die arbeid verwoegd. Daarom zien wij in jullie medestanders en noemen wij jullie Broeders en zusters.

Figuur 4: Jacques Schuurmans oprichter en eerste A.: M.: van de A.: L.: De Waag.

Historiek van de A.: L.: De Waag

Rechtvaardiging

Het kan stellig nog niet de bedoeling zijn om aan definitieve “wetenschappelijke” geschiedschrijving van de A.: L.: De Waag te doen. De geschiedenis van onze werkplaats kan overigens niet definitief worden geschreven, ze moet **verder** worden gemaakt ! En wel door ons !

Dat stelde reeds onze eerste A.: M.: en stichter **Jacques Schuurmans** (Figuur 4) bij zijn overgave in 1977 van de eerste moker aan Br.: **Guy Commerman**.

Daarom zal ik mij, A.: M.: en gij allen mijn BB.: en ZZ.: , met Uw goedkeuring, vandaag beperken tot het bondig schetsen van het ontstaan, het leggen van de fundamenteën, van de principes, de structuur, de instellingen en de huisvesting van onze Werkpl.: .

Het Begin

De eerste concrete grondvesten van de nieuwe Werkpl.: worden gelegd op een bijeenkomst ten huize van B.: **John Geentjes** te Vosselaar, op 1 december 1973, dus eind dit jaar 50 jaar geleden. Deze samenkomst die wordt bijgewoond door BB.: die allen leden zijn van de A.: L.: Les Élèves de Thémis in het O.: Antwerpen, wordt door B.: **Guy Commerman**, secretaris voor de gelegenheid, genotuleerd als een *oprichting nieuwe L.:¹*.

¹Zie de Appendix voor het verslag van deze vergadering

Figuur 5: Oudnederlandse benaming “Die Waghe” initieel voorgesteld door Br.: Gaston Rogiest

John Geentjes – wij hebben slechts één foto van hem, we hebben ze beneden in onze vochtige kamer een prominente plaats gegeven - was een zanger verbonden aan de opera van Antwerpen, maar werd ook regelmatig uitgenodigd voor gastrollen in diverse Europese operahuizen. Bij wijlen heeft hij ook geacteerd. Zo heeft hij in de TV series Kapitein Zeppos en Midas gefungeerd.

Maar eind de zestiger jaren zou een kanker aan het middenrif hem beletten om nog te zingen op professioneel niveau. Hij begon een tweede loopbaan als leraar muziek aan het Koninklijk Atheneum van Turnhout en vestigde zich in de streek. Zoals we verder vermelden zou hij echter in het begin van de jaren 1970 hervallen. Ook werden uitzaaiingen naar keelkanker vastgesteld.

De verenigde BB.: , allen lid van de A.: L.: Les Élèves de Thémis, zien voor de te stichten loge een progressieve koers, waarbij zij zal streven naar een eigentijds imago van de vrijmetselarij en tevens werken aan een concrete aanwezigheidspolitiek van de vrijmetselarij in de profane wereld en in de Kempen.

Het voorstel van **Gaston Rogiest**: *Die Waghe* (zie Figuur 5), een Oudnederlands woord, symbool ontleent aan godin “Themis”, de welgevalligheid aan hun toenmalige A.: M.: Nutkewitz, die graag *Thémis II* had gezien en van de kerngroep, die liever een eigen naam verkoos, maar de binding met Les Élèves de Thémis wilde benadrukken, werd in compromis gekozen voor **De Waag**.

Kenmerken van De Waag

Rituaal

Typisch voor het rituaal is de eminente symbolische plaats die de weegschaal, textbfDe Waag, daarin inneemt. Het is een beetje ons handelsmerk. Bij aanvang

Figuur 6: De privéclub "De Zevenhoeve" bood een tijdelijk onderkomen voor de A. . L. . De Waag

wordt De Waag in evenwicht gebracht en tijdens het sluitingsritueel in zijn oorspronkelijke labiele staat hersteld.

Oosten

Er wordt gekozen voor het O. . Turnhout en dat zal ook zo blijven na de vestiging te Dessel. Bijna unaniem wordt 10 september 1976, na aankoop van ons gebouw te Dessel, beslist dat ondanks Dessel als locatie, het toch "De Waag in het O. . Turnhout" blijft.

Kleuren

Er wordt gekozen voor de kleuren groen met gouden banden. Het "groen" van de hoop en de vruchtbaarheid, geconfronteerd met het "geel", van het te veroveren sober, somber en onvruchtbare zandig arbeidsgebied.

Oprichting der Kolommen

Bij schrijven van 9 februari 1974 wordt de aanvraag tot erkenning bij het GOB ingediend. Uit bijgevoegde ledenlijst van 19 overgaande BB. . blijken er 14 afkomstig te zijn van de A. . L. . Les Élèves de Thémis, 2 van de A. . L. . Branding, 2 van de A. . L. . De Geuzen en 1 van de A. . L. . Marnix van Sint-Aldegonde.

Op de zitting van 30 maart 1974 van de vergadering van het GOB wordt de oprichting van **De Waag** in overweging genomen met 139 ja tegen 2 neen

Figuur 7: Br. . Gaston Rogiest door Br. . Albert De Bois.

De A. . L. . **De Waag** werd vervolgens op 9 juni 1974, tijdens de gewone zitting van het GOB, met eenparigheid van stemmen ingeschreven op de lijst van de **Loges van het GOB** onder nummer 61. Op diezelfde zitting wordt Br. . **Jos Leliard** als Gr. . Insp. . aangeduid.

Op 21 november 1974 te 20 uur heeft de plechtige installatie van onze Werkpl. . plaats in de Tempel van de moederloge de A. . L. . Les Élèves de Thémis in de Van Maerlantstraat.

Een Onderdak

Een probleem was uiteraard de huisvesting van de Werkpl. . . Aanvankelijk ambuland zal onze Werkpl. . slechts na enkele jaren een vaste stek verwerven in Dessel.

Voor de eerste locaties voor de Zitt. . waren de keuzes een herberg, de garage van John Geentjens, kortom alles wat een beetje discretie kon bieden kwam in aanmerking. De Waag was een "mobiele werkplaats" *avant la lettre*.

De eerste samenkomsten van de Werkpl. . o.l.v. Jacques Schuurmans vonden hoofdzakelijk plaats in "De Zevenhoeve" nabij Kasterlee, een oude Kempische hoeve tot privé-clubhuis omgetoverd (Figuur 6). Reeds vanaf 1975 worden hier regelmatig sprekers van Werkpl. . en obediënties zoals de Grootloge van België uitgenodigd, zoals Br. . **Leo Apostel** en anderen. Ik vond een getuigenis van Br. . **Reniers Balder**, die zijn stelling over de hoedanigheid van vrijmetselaar van Guido Gezelle was komen verdedigen en die zich ontroerd verklaarde door de maçonnieke sfeer die er aanwezig was.

In deze mobiele nomadentijd sleurde Br. . John Geentjens elke vrijdagavond achter zijn wagen een karretje met de attributen voor de zitting. Inderdaad De Waag bezat niets: geen tehuis, geen werktuigen, geen decors, geen administratieve uitrusting. Bedoeling is

Figuur 8: Het gebouw van de NV Meral in 1976.

vanaf de aanvang dan ook de aanschaf van een vast gebouw geweest, groot genoeg om een Werkpl. te huisvesten. Van het begin af wordt besloten een bouwfonds op te richten en bij elkaar te brengen.

Dat stelde reeds onze eerste A. . M. . en stichter **Jacques Schuurmans** (Figuur 4) bij zijn overgave in 1977 van de eerste moker aan Br. . **Guy Commerman**.

Op 3 juli 1974, net na de inschrijving op het tableau van het GOB, richt Jacques Schuurmans een brief aan de BB. . Het lidgeld van 3.000 frank is, in vergelijking met wat gemeenlijk in de obediëntie op dat ogenblik geldt "een aderlating, maar noodzakelijk, want we moeten alles van de grond af opbouwen."

Tussen de lijnen lezen we, zeer profijtig zijn en veel sparen. Achter de lijnen zien wij met stelligheid onze Br. . Gaston Rogiest (Figuur 7). Hij heeft, vooral door de verstandige aanwending van de penningen, een zorgvuldige boekhouding en vooral een overlegd beleggen van de bijeengegaaarde fondsen, de basis gelegd van goed financieel beheer.

In een brief van 19 juli 1975 aan Jacques Schuurmans wijst het GOB erop dat in de eerste plaats het oprichten van een vzw nodig en vereist is om van het GOB een hypothecaire lening bekomen. Op 12 december 1975 worden voor notaris Lodewijk Gepts te Antwerpen de statuten van de **vzw De Ploeg** vastgelegd.

De eerste gedachten gaan uit naar een gebouw te Turnhout. Blijkt dat men eerst het oog liet vallen op een werkplaats in de Nonnenstraat 61 te Turnhout. Maar vrij spoedig wordt dit plan opgegeven om praktische redenen zoals parking en discretie.

Een nieuwe optie doet zich voor te Dessel op de baan tussen Retie en Geel. Daar vinden Br. . John Geentjens en Br. . **Marcel De Nayer**, als ik het uit de archieven

Figuur 9: Br. . Erik Teughels door Br. . Albert De Bois.

correct heb afgeleid, op een tip van Br. . **Walter Vo-geleer**, aldaar een verlaten loods te koop. Een oude hangar waarin organische meststoffen worden verwerkt (zie Figuur 8). Op 24 april 1976 wordt tussen de firma **Meral NV** en de vzw De Ploeg met als vertegenwoordiger Br. . **Gaston Rogiest**, een koopcompromis gesloten. De koopprijs bedraagt 1.225.000 frank.

Uit de akten van lening zal blijken dat De firma Meral NV de gebouwen nog maar vier jaar daarvoor, namelijk op 7 juli 1972 zelf had aangekocht van de Nationale Landmaatschappij. Albert, de boswachter van het Koninklijk Domein, lang onze buur, wist ons te vertellen dat het gebouw ruime tijd heeft dienst gedaan als een modelhoeve.

John Geentjens heeft de belofte van stabiliteit nog mogen beleven maar de oogst niet mogen zien. Een paar maanden na de aankoop wordt hij opnieuw terminaal ziek en sterft op 16 mei 1977.

Zelf heb ik de A. . L. . De Waag vervoegd in de eerste helft van 1978. Op 24 april 1978 besluit het bestuur dat aan Br. . **Erik Teughels** (Figuur 9) rechtstreeks onze plank zal worden toegestuurd. En het bestuur van 29 mei 1979 neemt de beslissing tot affiliatie van Erik Teughels en **Herman Van Houten** bij inwijding op 15 december 1979. Ik kwam van de A. . L. . Branding, O. . Brussel en Herman van de A. . L. . Les Élèves de Thémis.

De Bouwperiode 1975-1980

De hangar diende tot tempel omgebouwd. De Werkpl. . neemt de beslissing de werken zelf uit te voeren. Er zal gedurende meer dan drie jaar bijna elk weekend en elke vrije periode worden gewerkt (zie Figuur 10).

De geschiedenis en wederwaardigheden van de bouwperiode 1975-1980, net zoals van een aantal

Figuur 10: De eerste werken om het gebouw geschikt te maken als maçonnieke werkplaats.

andere grote projecten die wij in de loop der jaren zelf hebben uitgevoerd, zoals de vervanging van ons dak rond 1990 (Figuur 11), de omvorming van de tempel en recentelijk de vernieuwing van de benedenverdieping en aanpassing van de riolering, zijn een verhaal op zichzelf. Een verhaal van solidariteit, vriendschap en operatieve maçonnerie.

*Bouwen met het hart,
En mensen, en niet alleen met stenen...
De tempel die wij bouwen, mijn broeders,
Zal de weerspiegeling zijn van wat wij kunnen,
Hopen, willen,
Nooit sterker dan onze moed,
Maar harder dan graniet,
Een schepping van leven en licht*

Maar ook dit verhaal zou vandaag teveel van de ons ter beschikking tijd vergen. Laten wij bondig vaststellen dat we de tempel nooit zouden hebben opgebouwd zonder de begeesterende leiding van onze ex A. M. **Guy Commerman** en onze toenmalige Bouwmeester Br. **Theo Christiaensen** en zonder de permanente inzet van vele BB. uit De Waag en ook niet zonder de daadwerkelijke steun van een groot aantal BB. en ZZ. uit vele Werkpl., behorend tot diverse obediënties van het land.

Vermelden wij vooral de BB. en ZZ. van de A. L. Les Élèves de Thémis, Brabo, De Gulden Passer, Action et Solidarité, La Concorde Universelle, Trigonum en zovele anderen, en dit op diverse vlakken en met aanbod van de meest uiteenlopende vaardigheden en kennis.

Ook niet zonder de morele steun van onze echtgenotes en partners die ons menig weekend en veelvuldige vakantiedagen moesten missen. Maar die ook bij wijlen ons bijstonden in onze operatieve arbeid. De kussens op de banken in onze Tempel, waar wij BB. zo comfortabel op zitten, zijn op een zondagmorgen door onze ZZ. -partners en een, niet nader geïdentificeerde B., in elkaar gestikt. De vrouwen hadden hun Elna, Husqvarna, Singer,... meegebracht en de vochtige kamer werd omgetoverd in een nijver naaiatelier.

Figuur 11: Rond 1990 werd ook het dak vervangen.

Last but not least, onze technische adviseur en Br. zonder voorschot **Franske**. Zijn engelengeduld en zijn praktische geest, maar vooral zijn minzame praktische, bouwkundige en pedagogische aanwijzingen hebben ons vaak terug op de goede weg gebracht als wij dwaalden in onze gedreven begeestering en bij wanhoop was de hij eerste die ons aanmoedigde en opbeurde. "Ge zijt toch mannen..."

Onze operatieve werklieden werden trouwens goed behandeld, wij stonden in voor hun morele en materiele welbehagen. De werklieden werden te gepaste tijde van en natje en een droogje voorzien, alsmede werd er des middags meestal in gemeenschap "een eenvoudig, maar voedzaam" maal genuttigd.

Zo kwam Br. **Serge**, op dat ogenblik nog lid van de A. L. Pieter De Zuttere (GLB) in het O. Gent op vrijdag 2 juni 1978 om bereidwillig alle operatieve BB. en hun levenspartners in te enten tegen tetanus. Hij werd ogenschijnlijk getroffen door de bijzonder broederlijke sfeer en nam de eerste stappen om zich bij De Waag te voegen. Hij zal op 29 januari 1982 geaffilieerd worden.

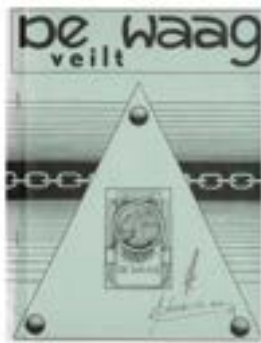
Op 26 april 1980 wordt de Tempel te Dessel ingewijd.

Op Zoek naar Fondsen

De tempel was er ook nooit gekomen zonder de omstandige geldelijke steun ons door het GOB verstrekt. Onze afgevaardigde op de zitting van het Grootosten van 14 maart 1976 had goed geluisterd en rapporteerde dat "Uit de gegevens van de boekhouding van het GOB blijkt dat er wel degelijk genoeg geld voor handen was om onze lening van 600.000 frank mogelijk te maken." Wij maakten dan ook gretig van de mogelijkheid gebruik en leenden achtereenvolgens:

1976	700.000	frank
1977	300.000	frank
1978	500.000	frank

Totaal 1.500.000 frank

Figuur 12: Affiche van de Kunstveiling van 6 maart 1976.

Wij hebben die geleende som op twintig jaar terugbetaald.

Ook vele andere loges van het GOB, DH en GLB hebben ons omstandige geldelijke steun verleend. Zo hebben menigvuldige Werkpl. . uit alle hoeken van het land, ook uit Brussel en Wallonië, gul een bijdrage geleverd of de opbrengst van de solidariteitsbeurs geschonken.

Zo, ook dat weze vermeld, blijkt uit onze archieven, dat onze latere driehoekspartnerloge "L'Incorruptible" van Seraing ons in het eerste jaar 1.000 frank schonk.

Het heeft ons wel eens de reputatie van een bedelorde opgeleverd. Voor een deel ten onrechte. Steeds deden wij ons best om een tegenprestatie te leveren via het geven van bouwstukken, het verstrekken van kunstwerken, animeren van activiteiten en zo meer.

In zijn bouwstuk bij de LL. . inwijding te Antwerpen op 11 december 1976 stelt de redenaar Br. . **Guy Commerman** dan ook het volgende vast: "De vraag zal wellicht rijzen zijn wij lid geworden van een Werkpl. . of is dit een reizend volkstheater."

Om de nodige stukken van 1 frank te verzamelen, hebben we gedurende 2,5 jaar heel België afgereisd, zowel Vlaanderen, Brussel, als Wallonië. En dit om ons kenbaar te maken, de BB. . iets waardevols aan te bieden met de nooit teleurgestelde hoop dat ook zij ons zouden helpen

Vooreerst was er het Reisbouwstuk "Pablo Neruda" dat door de eerste ploeg van De Waag overal te lande werd gegeven. De tekst werd in het Frans vertaald en kon bijgevolg in twee versies aangeboden worden. Meerdere Franstalige Loges maakten daarvan gebruik. Ook werd er een cassette aangeboden met muziek en geluidsfragmenten aangeboden ter spijziging van het bouwfonds.

Figuur 13: Enkele aangeboden kunstwerken op de Kunstveiling van 6 maart 1976.

Ik herinner mij nog hoe wij op een mooie dag met een grote delegatie naar "L'Étoile des Ardennes" in Forrières zijn getogen. Vermelden we ook de theatervoorstelling in het EWT, de uitvoering van "Die Winterreise" van Schubert door Br. . **Rik De Groof**, de uitgebrachte dichtbundel "Hoe iets aan het licht komt" van Br. . **Guy Commerman**, de tegelverkoop, de steentjesactie, de schaaltesactie, de verkoop van in de Meistraat gerecupereerde achtergelaten borden met maçonnieke symbolen, en tenslotte de LP met liederen van **Thuur Frank** op tekst van **Guy Commerman** en van Peter Benoit, gezongen door **John Geentjens** en **Rik De Groof**. Aan deze laatste heb ik de muzikale illustratie van heden middag ontleend. Maar vooral vermeldenswaardig is de Map van Maçonnieke tekeningen van **Guy Commerman**, die op 21 maart 1978, reeds na 6 maanden, 235.000 frank had opgebracht, als wij de verslagen mogen geloven.

En dan was er de **Kunstveiling** van 6 maart 1976 in het gebouw van de Van Maerlantstraat (Figuur 12). Een tachtigtal kunstenaars worden aangeboden, ter beschikking gesteld door BB. . kunstenaars of door BB. . uit hun privé-collectie, o.m. Kamiel Van Bredam, Paul Mara, Gerard Goudaen, Jan Cox, Karel Roelants, Marc Macken, Paul Van Gyseghem,... (Figuur 13). De Veilingmeester was onze Br. . **Hubert Vercammen**. Volgens de registratie van de verkopen bracht deze veiling 352.300 frank op.

Figuur 14: Affiche van de Tuinfeesten.

Figuur 15: Carnavalvieringen.

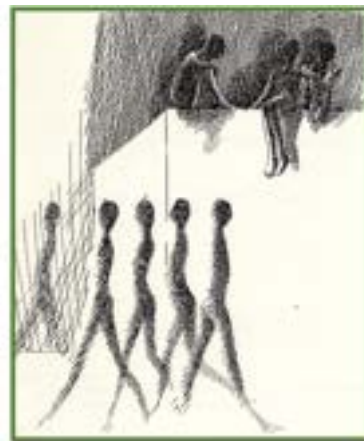
En dan zijn er nog de **Tuinfeesten** (Figuur 14). Het eerste had reeds plaats op 24 mei 1975. Afsproken wordt om 11 uur stipt aan de kerk (marktplaats) te Kasterlee, vanwaar het ontvangstcomité De Waag de gekomen BB.: en ZZ.: langs een schilderachtige omgeving naar de Zevenhoeve zou loodsen (Figuur 6). Op de Zitting in 1e Gr.: van 30 mei 1975 kan de A.: M.: mededelen dat het tuinfeest een succes was en nagenoeg 50.000 frank heeft opgebracht.

Ik heb het zelf nog niet mogen meemaken. Zelf herinner ik mij vooral het Jubileumtuinfeest van zondag 10 juni 1984 met het optreden van "Crazy Jo en his mac sonic Brothers" en het 3e interobediëntieel tuinfeest van 7 juni 1987 met het optreden van **Johan Verminnen**.

In de eerste jaren, zodra de ruimte, thans de vochtige kamer, voldoende was heropgebouwd, hersteld en heringericht, waren ook onze **carnavalvieringen** berucht (Figuur 15). Zij lokten een vrij groot aantal bevriende ZZ.: en BB.: uit het Antwerpse. Vooral de leden van de A.: L.: Broederschap (DH), de A.: L.: De Gulden Passer (GLB) en uiteraard onze moederloge Les Élèves de Thémis gaven in behoorlijk aantal present. Men kan zelfs vermoeden dat op dit kolderieke treffen de eerste zaadjes van de latere DH loge **Diogenes** werden geplant.

Uiteindelijk moet ik zeker "7x **Bouwen**" vermelden, de kunstuitgave ter gelegenheid van de plechtige inwijding van onze Tempel op 26 april 1980. Naast de eerder vernoemde Maçonnieke tekeningen van Br.: **Guy Commerman**, één van de meest hoogstaande artistieke prestaties van De Waag, en zelfs van de maçonnerie als zodanig, naar mijn gevoel.

De tekeningen waren van onze Br.: **Albert De Bois** en zeven eminente maçons schreven de maçonnieke teksten Br.: André Mechelynck de toemmalige Grootmeester van het GOB, Br.: Guy Commerman onze A.: M.: , Br.: Hubert Lampo, Br.: Eduard van Eeckhoven (A.: L.: Klimop, O.: Kortrijk), Br.: Erik Van Malder (A.: L.: De Gulden Passer, GLB, O.:

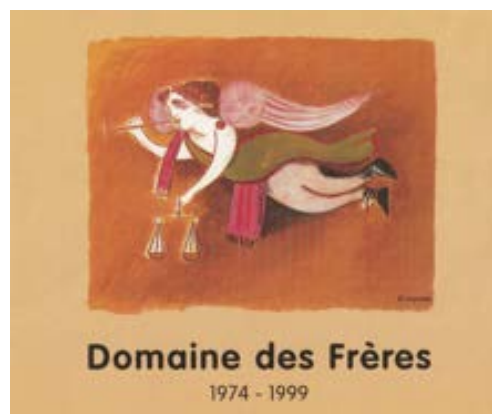
Figuur 16: De Kunstuitgave 7x Bouwen met tekeningen van Br.: Albert De Bois.

Antwerpen), Br.: Fernand Auwera (A.: L.: Georges Beernaert, O.: Antwerpen), Z.: Irène De Herdt (A.: L.: Broederketen, DH, O.: Antwerpen) en Br.: Leo Apostel (A.: L.: Pieter De Zuttere, GLB, O.: Gent). De teksten en tekeningen zijn met de hand gekalligrafeerd op handgeschept papier. Er werden 225 genummerde exemplaren uitgegeven. Onze Peterloges kregen de eerste exemplaren van een Romeinse nummering voorzien.

Ter gelegenheid van onze vijftienvingstige verjaardag hielden wij een grote wijnverkoop. De etiketten op de flessen vervingen wij door een door onze betuurde Z.: Katrien Caymax ontworpen etiket "Domaine des Frères" (Figuur 17).

De Missie

De A.: L.: De Waag werd opgericht om een daadwerkelijke bijdrage te leveren tot de verbreiding van de maçonnieke idealen in De Kempen. Maar de stichters bleven niet veilig geborgen binnen de muren van hun Maçonnieke Tempel. Zij droegen bij tot de stichting in het Turnhoutse van het **Humanistisch Verbond**, Zij organiseren, feesten van de vrijzinnige jeugd (reeds in 1973 en 1974) en lagen daarmee aan de oorsprong

Figuur 17: Wijnverkoop "Domaine des Frères", etiket ontworpen door Z.: Katrien Caymax.

Figuur 18: Obligatie uitgegeven voor de oprichting van kinderdagverblijf "Dol-fijn".

van de lokale afdeling van de Oudervereniging van de Moraal, van de oprichting van het permanente leken-centrum.

Onze Br. : **John Geentjens** was één van de eersten die om bijzetting van zijn Asurnen in zijn woonplaats verzocht en zich niet liet uitstrooien te Ukkel of aldaar bijzetten. Hij verplichtte zo de gemeente tot het inrichten van een columbarium. Wat uiteindelijk zonder heel veel discussie is gebeurd. John kreeg tot dat klaar was een bevoorrechte plaats in de Raadszaal van Vosselaar.

In onze Werkpl. : werd onder impuls van Br. : **Hubert Vercammen** de eerste kiem gelegd van de kinderdagverblijf "DOL-fijn", met doel via een VZW aan de vestigingen van het gemeenschapsonderwijs kinderdagverblijven te verbinden. De hoop was dat de toevertrouwde kindjes zo in de richting van ons kleuteronderwijs zouden gaan.

Hubert deed een grondige studie van de noden en mogelijkheden en samen met een paar broeders gingen wij bij de directies en vriendenkringen van het toenmalig gemeenschapsonderwijs voor onze zaak pleiten. Wij kregen daar gehoor en kregen ook contract met de plaatselijke sociale organisaties en gingen fondsen werven.

Wij kregen een substantiële geldelijke steun van het GOB, van diverse Werkpl. : , naast de steun van een reeks profane initiatieven. Ook van individuele BB. : kregen we geldelijke steun. Een groot gedeelte werd ons niet geschonken maar uitgeleend en is ondertussen door de VZW terugbetaald (Figuur 18).

Maar ook onze BB. : bleven niet onbetuigd via hun deelname op quizzen, het jaarlijks gastronomisch banquet in de Hotelschool, de terbeschikkingstelling van kunstwerken voor de kunstveiling.

Figuur 19: Menu bij de oprichting van de A. . L. . Diogenes DH.

Maar doorslaggevend is geweest, de steun die de toenmalige Minister van Arbeid, **Roger De Wulf** ons verleende via het ter beschikking stellen van niet minder dan negen G.E.S.C.O's. Via deze tewerkgestelde werkloze kinderverzorgsters konden wij de overgangperiode tussen oprichting en erkenning overbruggen, en de achilleshiel van elk "niet-Caritas" initiatief omzeilen, eerst een tijdje werken voor dat men centen beurt. Vele initiatieven stranden daarop, bij gebrek aan financiële mogelijkheden.

Midderwijl hebben wij ons bijna volledig teruggetrokken en hebben het beheer van de thans bloeiende vier of vijf vestigingen volledig aan de organen van het GO en de ouders overgedragen.

Een behoorlijk aantal BB. : zijn, via de vriendenkringen en ouderraden, actief geweest in het associatief beheer van het gemeenschapsonderwijs, later zijn er meerdere actief lid geweest van de diverse Lorgo's van de gemeenschapsinstellingen in de streek en thans spelen nog een aantal een rol in de overkoepelende raad van de scholengemeenschap Kempen.

Tot voor kort was Br. : **Marc Ruelens**, lid van onze Werkpl. : , de voorzitter van de overkoepelende raad van de scholengemeenschap Kempen en was onze Br. : **Jan Michielsens**, tot zijn pensionering van op 1 januari 2008, de eerste algemeen directeur.

Een primaire doelstelling bij de oprichting is het innemen door De Waag van een plaats in de vrijmetselarij van ons land en dit met een eigen imago en meewerken aan een eigentijdse uitbouw van de V. : Mij. : , zowel in haar contemplatieve als in haar operationele aspecten en trouw aan de grondbeginselen van onze orde, gericht op vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid.

Van het begin af is de Werkpl. : vast besloten om zeer open te staan voor broederlijke betrekkingen met alle liberale obediënties en daartoe de grenzen af te tasten van de statuten en beslissingen van het GOB.

Figuur 20: Oprichting van de A. L. Arcade, O. Breda in 2015.

Met de Werkpl. van DH wordt vanaf het begin toenadering gezocht vooral met de AA. LL. Broederketen en Brabo in het O. Antwerpen en t'Daghet in het O. Hasselt. Gemeenschappelijke zittingen met de GLB werden bijzonder bevorderd. Eerst via besloten blanke zittingen, later via gemeenschappelijke zittingen, wordt gemeenschappelijk vergaderd.

Ook de Nederlandse BB. van het GON en Duitse BB. die ons bij wijlen kwamen bezoeken werden broederlijk ontvangen.

Op 3 april 1987 zullen wij te Dessel een gemeenschappelijke zitting in de 1e Gr. organiseren met werkplaatsen van de vier liberale obediënties, GOB, GLB, DH en drie VGLF Werkpl. Être et Devenir O. Namen, Egrégore O. Brussel en Aruna O. Antwerpen-Gent. Niemand had ons dat voorgedaan of was op de gedachte gekomen.

Op 20 oktober 1984 werd in ons gebouw de A. L. Diogenes van de Droit Humain plechtig geïnstalleerd. De BB. van De Waag verzorgden bij die gelegenheid de logistiek en de catering (Figuur 19).

In de loop van 2015 namen wij samen met een aantal ZZ. en BB. van de Nederlandse Grootloge der gemengde Vrijmetselarij (NGGV) het initiatief om een grensoverschrijdende Werkpl. op te richten in Breda. Op 11 juni 2016 werd de A. L. **Arcade, O. Breda** geïnstalleerd en opgenomen in het NGGV (Figuur 20). Met enige voldoening en trots mogen wij vaststellen dat thans de A. L. Arcade een gezond en actief leven kent en gestadig uitbreidt met nieuwe leden.

Besluit

In de beginperiode van de jaren 1975 tot 1988 kreeg onze werkplaats zeker het etiket van creatieve, artistieke Loge, waar in wijsheid werd overlegd, met kracht werd gearbeid om schoonheid te creëren, te geven en na te streven.

Figuur 21: A. L. De Waag, installatie van de nieuwe A. L. M., maart 2018

In die begintijd hebben wij ons over het lidmaatschap van meerdere kunstenaars mogen verheugen.

- De schrijver Hubert Lampo
- De dichter Guy Commerman
- De tekenaar en grafisch kunstenaar Albert De Bois
- De Molse monochrome schilder Piet Eraa
- De toondichter Thuur Franck
- De beeldhouwer Marc De Drie
- De Ceramist Wim Elst
- Katrien Caymax, symbolische schilder, was echtgenote van één van onze BB.

Thans is die artistieke werking verminderd, maar is onze Werkpl. zich nog meer gaan inwortelen in onze regio en, na het respectievelijke herstel na twee zware crises, op het einde van de verleden eeuw en het begin van het tweede decennium van deze eeuw, is zij stilaan op weg om die andere opdracht van onze stichters te concretiseren, namelijk de groei naar een hechte broederschap en het doen ontstaan van een ware loge (Figuur 21).

Beste BB. en ZZ. ik ga mijn korte schets hiermee beëindigen. Er moet ook nog ruim tijd blijven tot informeel contact, verbroedering en het genieten van de versnaperingen door onze hofmeesters verzorgd.

Wie zijn vreugde wil vermenigvuldigen,
moet ze met de anderen delen. (Pythagoras)

Maar niet voor ik heb gewezen op een aantal van onze regalia: De zon en de Maan in het Oosten werden ontworpen door Br. Albert De Bois en samen door hem en een aantal BB. van De Waag uitgevoerd.

Op de overloop voor de Tempel hangen de tekeningen van Br. Guy Commerman (nog te koop). De grote hal en de grote vochtige kamer en vergaderzaal wordt versierd door meerdere waardevolle kunstwerken onder meer tekeningen van Br. Albert De Bois, Br. Karel Roelands, Z. Katrien Caymax e.a. Ook wijs ik op het kunstwerk van Br. Marc De Drie, Thans lid van de A. L. Evenwicht.

Onze Waag hebben wij op een antiekmarkt aangekocht als ik mij niet vergis. Het Tableau en de Stok van onze Br.: Ceremoniem.: zijn ontworpen door Br.: De Vierman en samen met hem door Swa Van Mechelen uitgevoerd. De kaarsendragers zijn door diezelfde Swa Van Mechelen vervaardigd.

A.: M.: En gij allen mijn BB.: en ZZ.: , Eens droomden we dat we vreemden waren Wij ontwaakten En bevonden dat wij elkaar dierbaar zijn. Wij leggen nieuwe vriendschappen in de ene schaal van De Waag, onze woorden, daden en realisaties in de andere. Dat onze BB.: en ZZ.: over ons oordelen.

Erik Teughels
5 mei 2023

Appendix

1. Verslag Stichtingsvergadering van 1 december 1973
2. Brief naar de Doorluchige Gr. : M. : van het GOB met het verzoek tot oprichting van de A. : L. : De Waag.

VERSLAG VERGADERING : "OPRICHTING NIEUWE " 011273 Bij B.J. Geentjens.

Aanz: J. Geentjens - J. Schuurmans - R. Laenen - G. Roegist - G. Lunskens - G. Commerman.
Veroorschuldigd: T. Franck - F. Van Mechelen.

PUNT 1: OM DE GOED WERKING te bevorderen en de sereniteit te handhaven wordt er beslist de vergaderingen in volstrekt M.A. geest en discipline te houden. Van elke verageding wordt ook een schriftelijk verslag gemaakt om de afwezige B.B.' in te lichten en voor het archief.

PUNT 2. BOUWSTUK. B. J. Schuurmans kondigt aan dat hij op donderdag 10 jan. 74 een bouwstuk "Probleematiek rond een uitzwerming" in de T. van de A. "Les Elèves de Thémis" zal houden.

PUNT 3. INFORMATIE. Aan alle Antwerpse zal een informatief schrijven gericht worden om aan de A.A.M.M., in te lichten, die aldus de B.B.' van zijn L'kan uitleg verschaffen. Ook "Tijl Oulenspiegel" te Hasselt zal ingelicht worden. In alle nieuwe planken zullen formulieren zitten, die de B.B. kunnen invullen. Ook zal een officiële kennisgeving aan "Les Elèves de Thémis" worden gezonden over de uitzwerming. ("archief Thémis"). B. J. Sch. zal deze brieven opstellen.

Onderscheid wordt gemaakt in de brieven verzonden aan het G.O. (meer in de zin van aanwerving) en die verzonden aan de G.L. (zuiver informatief).

PUNT 4. SAMENSTELLING KERNGROEP. a) Tot hoeveel moet de kerngroep van 7 uitgebreid worden om leefbaar te blijven? Streefgetal: minimum (en ongeveer) twintig. Om te starten is dit aantal noodzakelijk, meer uit het standpunt om effectief te werken dat uit financieel oogpunt. Wel moet er gezorgd worden voor het derven van de eerste onkosten. De lidgelden dienen voor de werkingskosten. Bij een TE klein aantal sympathisanten kan de uitzwerming verdaagd worden. De B.B.' van de nieuwe ~~W~~groep zullen in de nabij toekomst duizend frank storten als voorschot op hun jaarlijkse cotisatie. (om te kunnen starten) b) Moeten de 7 van de kerngroep blijven of moet deze kern aangepast worden met bekwame nieuwe leden? De vergadering meent dat er met de kerngroep moet gestart worden. Infiltratie kan uiteenvallen en/of inboeten van de oorspronkelijke ideeën veroorzaken. Nieuwe kandidaten vullen de kerngroep aan als uitbreiding. De initiatiefnemers behouden het initiatief!

PUNT 5. WIE, WAT, WAAR, WANNEER ? a) NAAM: "DIE WAGHE" (voorstel B. Roegist) Oudned. woord + symbool ontleend aan "Thémis". Verenigt twee standpunten van 1) A.M. J. Nutk., die aan "Thémis 2" houdt en 2) Kerngroep, die EIGEN naam wil. De binding met "Thémis" blijft. De B.B.' worden verzocht om artistieke ideeën voor décors + juwelen (volgende vergadering) Aandringen op het verkrijgen van oude décors + schorten van "Thémis" B. Roeg. engageert zich om de vervezenlijking van de juwelen (*gestampte ontwerpen = te duur) Mogelijke aanschaf in Ned. (= gpedkoper?) Voorstel kleur linten: effen groen? Andere ideeën steeds welkom. WAAR? Zevenhoeve te Retie/kasterlee. Adres briefwisseling: Thuur Franck (wd. secret.) Er zal ritueel gewerkt worden. Er moet een huurcontract opgesteld worden om alle conflicten te vermijden. B.B. Roeg + Geentjens werken dit uit en zullen het niet profaan bespreken.

6. WANNEER? Voorlopig leek dinsdagavond de beste dag voor de vergadering v.d. nieuwe **ALLERLEI** a) B. J. Schf. zal onderhandelen met A.M. J. Nutk. over: 1) Ladies' night. Opbrngst voor de uitzwerming? 2) Fonds liefdadigheidsacties (30.000fr). b) De B.B. moeten ideeën op allerlei gebied verzamelen om geldinzamelacties te organiseren. c) B. J. Sch. krijgt de vrije hand te onderhandelen met B. Dillen over oprichting afd. Humanistisch Verb. te Turnhout. Als dit lukt zal de B.B. gevraagd worden mee te werken. Het zou mooi klinken indien de nog op te richten het Hum. Verb. in Turnhout stichtte. Dit zou een goede indruk maken op de andere , die daardoor misschien meer steun zouden toezeggen.

PUNT 7. DE VOLGENDE VERGADERING wordt gehouden op 15 december 1973 bij B. J. Geentjens te 10.30 uur.

De verslaggever: GUY COMMERMAR.

Alle briefwissling: THUUR FRANCK (wd. secr.) Bouwerijstraat 135-2620 HEMIKSEM.
Steeds met de vermelding: PERSOONLIJK

T. Franck
wd. Secretaris.

Aan de Zeer Eerwaarde en Doorluchtige
B.:Burton,Grootmeester Nationaal van het
Groot Oosten van België.
Aan de BBB.: Officieren Dignitarissen
van het Groot Oosten.

Vosselaar, de 9e februari 1974

Zeer Eerwaarde en Doorluchtige Grootmeester en gij allen onze BBB:.,

In overeenstemming met de richtlijnen van het Groot Oosten van België, nemen de zeven ondertekenende BBB:MMM:. de vrijheid een aanvraag in te dienen tot het oprichten van een nieuwe Loge.

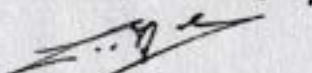
De zeven BBB:., allen leden van de Achtbare Werkplaats "Les Elèves de Thémis", hebben de intentie die nieuwe werkplaats op te richten in de omgeving van Turnhout, ten einde het nog braakliggend terrein van de Kempen ook voor de Vrijmetselarij vruchtbaar te maken.

Als naam van de werkplaats wordt vooropgesteld "De Waag", als kleuren: groen met gouden banden, als embleem: de weegschaal, wijzend op de blijvende binding met "Les Elèves de Thémis". De zittingen zullen worden gehouden op vrijdagavond te 20 uur in de "Zevenhoeve" te Kasterlee.
De briefwisseling dient te worden gericht aan B.: John Geentjens.Hofeinde 76 2350 te Vosselaar.

Zeer Eerwaarde en Doorluchtige Grootmeester en gij allen onze BBB:., zij durven erop rekenen dat onze aanvraag gunstig zal worden onthaald, zodat zij verder kunnen bouwen aan de groei van onze Orde.

A.:M.: J.Schuurmans

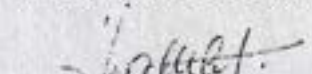
Eerste Opz.J.Geentjens

Redenaar.G.Commerman

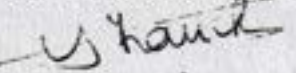
B.:Bouwmeester.H.Laenen

Tweede Opz.F.Van Mechelen

Secretaris.A.Franck

Penningsmeester.G.Roegiers

Gewezen Achtb.:M.: Edg.Paternostre

